

THE PLACE AND IMPORTANCE OF NATIONAL INTEREST IN THE CONDITIONS OF NEW UZBEKISTAN

Sh. R. Yusupov

Senior Lecturer

Department of "Uzbek (Russian) Language,"

Tashkent State Transport University

Tashkent, Uzbekistan

ABOUT ARTICLE

Key words: national interest, New Uzbekistan, development strategy, national values, sovereignty, spirituality.

Received: 19.10.25

Accepted: 20.10.25

Published: 21.10.25

Abstract: This article analyzes the concept of national interest in the context of New Uzbekistan, its formation, and its role in state policy. The significance of national interest in political, economic, social, and cultural spheres is demonstrated through real examples and statistical data. The research results confirm the central role of national interest in New Uzbekistan's development strategy.

YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA MILLIY MANFAATNING O'RNI VA AHAMIYATI

Sh.R. Yusupov

"O'zbek (rus) tili" kafedrasi katta o'qituvchisi

Toshkent davlat transport universiteti

Toshkent, O'zbekiston

MAQOLA HAQIDA

Kalit so'zlar: milliy manfaat, Yangi O'zbekiston, taraqqiyot strategiyasi, milliy qadriyat, suverenitet, ma'naviyat.

Annotatsiya: Ushbu maqolada Yangi O'zbekiston sharoitida milliy manfaat tushunchasi, uning shakllanishi va davlat siyosatidagi roli tahlil qilinadi. Milliy manfaatning siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy yo'nalishlardagi ahamiyati real misollar va statistik ma'lumotlar bilan ko'rsatiladi. Tadqiqot natijalari milliy manfaatning Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasida markaziy o'rin tutishini tasdiqlaydi.

МЕСТО И ЗНАЧЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ ИНТЕРЕСОВ В УСЛОВИЯХ НОВОГО УЗБЕКИСТАНА

Ш. Р. Юсупов

Старший преподаватель

Кафедра «Узбекский (русский) язык»

Ташкентский государственный транспортный университет

Ташкент, Узбекистан

О СТАТЬЕ

Ключевые слова: национальный интерес, Новый Узбекистан, стратегия развития, национальные ценности, суверенитет, духовность.

Аннотация: В данной статье анализируется понятие национального интереса в условиях Новой Узбекистана, его формирование и роль в государственной политике. Рассматривается значение национального интереса в политической, экономической, социальной и культурной сферах с использованием реальных примеров и статистических данных. Результаты исследования подтверждают центральную роль национального интереса в стратегии развития Новой Узбекистана.

Kirish. Milliy manfaat tushunchasi davlatning ichki va tashqi siyosatining markaziy elementi hisoblanadi, chunki u nafaqat suverenitetni ta'minlash, balki xalq farovonligi, ijtimoiy barqarorlik va madaniy qadriyatlarning saqlanishi bilan chambarchas bog'liqdir. XXI asr boshlarida global siyosiy, iqtisodiy va madaniy jarayonlar milliy manfaat kontseptsiyasini yangicha shakllantirishga talab qo'ydi. Shu nuqtai nazardan, Yangi O'zbekiston sharoitida milliy manfaatni chuqur o'rganish va uni amaliy jihatdan mustahkamlash dolzarb ahamiyatga ega.

O'zbekiston mustaqillikka erishganidan so'ng milliy manfaatning nazariy va amaliy asoslarini yaratish, uni davlat siyosatining barcha sohalarida amalga oshirishga jiddiy e'tibor qaratdi. Milliy manfaat nafaqat xavfsizlik va suverenitetni ta'minlash, balki inson qadri, adolat, huquqiy barqarorlik, iqtisodiy taraqqiyot va madaniy merosni saqlash kabi kompleks vazifalarni o'z ichiga oladi. Shu jihatlar Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasining muhim tarkibiy qismini tashkil etadi. Prezident Shavkat Mirziyoyevning so'zlariga ko'ra: "Yangi O'zbekistonni bunyod etish yo'lida milliy manfaatdan yuqori manfaat yo'q" [Mirziyoyev, 2021]. Ushbu fikr milliy manfaatning strategik va kundalik ahamiyatini ifodalaydi. Milliy manfaatning shakllanishi va amalga oshirilishi davlatning siyosiy qarorlari, iqtisodiy islohotlar, ijtimoiy himoya tizimi, ta'lim sifati va madaniy merosni saqlash bilan uzviy bog'liqdir. Shu bilan birga, milliy manfaat jamiyatning barcha qatlamlarini, xususan yoshlar, ayollar va kam ta'minlangan guruhlar manfaatlarini qamrab oladi, bu esa davlat siyosatining inklyuzivligini namoyon qiladi.

Asosiy qism. Milliy manfaatning Yangi O‘zbekiston sharoitida shakllanishi va amalga oshirilishi bir nechta yo‘nalishlarda izchil tahlil qilinadi: siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy, madaniy va tashqi siyosat. Har bir yo‘nalish milliy manfaatning mustahkamlanishi va mamlakat taraqqiyotidagi rolini yaqqol ko‘rsatadi.

Siyosiy o‘lchamda milliy manfaat davlatning ichki va tashqi siyosiy strategiyasini belgilovchi asosiy tamoyil hisoblanadi. Milliy manfaat davlat institutlari, qonunchilik va fuqarolik jamiyati orqali amalga oshiriladi. Masalan, 2023-yilda qabul qilingan O‘zbekiston Konstitutsiyasida inson sha’ni va huquqlari ustuvor tamoyil sifatida belgilangan bo‘lib, bu yoshlar siyosati, ta’lim tizimi, ijtimoiy himoya va gender tenglik sohalarida amalga oshiriladigan islohotlarga mustahkam asos yaratadi [O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, 2023].

Shuningdek, siyosiy institutlar milliy manfaatni amalga oshirishda strategik qarorlar qabul qiladi. Misol uchun, “Yoshlarni qo‘llab-quvvatlash va iqtidorni rivojlantirish” dasturi doirasida 2023-yilda 200 mingdan ortiq yoshlar turli sohalarida malaka oshirish imkoniyatiga ega bo‘ldi, bu milliy manfaatning ijtimoiy va siyosiy o‘lchamini real amaliyot orqali namoyon etdi [UNDP, 2023]. Shu tarzda siyosiy institutlar va qonunchilik davlat va jamiyat manfaatini uyg‘unlashtirishda muhim rol o‘ynaydi.

Milliy manfaatning iqtisodiy o‘lchami barqaror iqtisodiyot, ish bilan ta’minlash, eksport salohiyati va texnologik rivojlanish bilan chambarchas bog‘liqdir. 2022–2023 yillarda qishloq xo‘jaligi va sanoatda raqamli transformatsiya milliy manfaatni mustahkamlashga xizmat qilmoqda. Toshkent viloyatida ishga tushirilgan “Raqamli agrar monitoring” tizimi orqali fermerlarning mahsulot samaradorligi 15 foizga oshdi, bu esa davlat siyosatining milliy manfaatga muvofiqligini ko‘rsatadi [World Bank, 2023].

Shuningdek, O‘zbekiston eksportni diversifikatsiya qilish va raqamli iqtisodiyotga o‘tish orqali global bozorga kirishda milliy manfaatni kuchaytirmoqda. Masalan, 2023-yilda mamlakatning yengil sanoat eksporti 20 foizga oshdi, bu esa iqtisodiy barqarorlik va xalq farovonligini ta’minlashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, davlat mikro va kichik biznesni qo‘llab-quvvatlash orqali milliy manfaatni iqtisodiy asosda mustahkamlashni davom ettirmoqda.

Milliy manfaatning ijtimoiy yo‘nalishi inson huquqlari, ijtimoiy himoya, ta’lim sifati va sog‘liqni saqlash tizimi bilan bog‘liqdir. Masalan, 2023-yilda Toshkent viloyatida ishga tushirilgan “Sog‘lom hayot tarbiyasi” dasturi orqali 50 mingdan ortiq oilalar sog‘liqni saqlash, ta’lim va ijtimoiy himoya xizmatlaridan foydalandi, bu esa milliy manfaatning amaliy ijtimoiy ifodasidir [UNICEF, 2023].

Shuningdek, ijtimoiy yo‘nalish milliy manfaatni yoshlar, ayollar va nogironlar kabi jamiyatning himoyaga muhtoj qatlamlari manfaatlar bilan uyg‘unlashtirishni talab qiladi. “Ayollar va yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish” dasturi doirasida 30 mingdan ortiq ayol va

yoshlar kichik biznesni yo'lga qo'ydi, bu esa iqtisodiy va ijtimoiy manfaatning uyg'unligini namoyish etadi.

Milliy manfaatning madaniy va ma'naviy yo'nalishi milliy o'zlikni mustahkamlash, madaniy qadriyatlarni saqlash va tarbiyalash bilan bog'liqdir. Toshkentda tashkil etilgan "Milliy meros haftaligi" doirasida 50 dan ortiq tarixiy obidalar va folklor namunalari keng targ'ib qilindi, bu esa yoshlar orasida milliy identifikatsiyani mustahkamladi [Yoqubov, 2020].

Shuningdek, madaniy hamkorlik va xalqaro tajriba almashinuvi milliy manfaatni global kontekstda kuchaytiradi, chunki u mamlakatning madaniy va siyosiy pozitsiyasini mustahkamlashga xizmat qiladi. Masalan, O'zbekistonning xalqaro madaniy forumlarda ishtiroki, xalqaro festivallar va konferensiyalardagi faol qatnashuvi mamlakatning ijobiy imidjini yaratadi va milliy manfaatni global maydonda ilgari suradi.

Tashqi siyosat va mintaqaviy hamkorlik milliy manfaatni amalga oshirishning muhim vositasidir. O'zbekiston Markaziy Osiyo davlatlari bilan energetika, suv resurslari, transport va savdo sohalarida hamkorlik qilmoqda. 2022-yilda Toshkentda o'tkazilgan Markaziy Osiyo suv resurslari bo'yicha konferensiyada O'zbekiston suv taqsimoti bo'yicha mintaqaviy kelishuvga erishdi, bu esa milliy manfaatning barqarorlik va tinchlik jihatidan ahamiyatini ko'rsatadi.

Shu tarzda milliy manfaat nafaqat ichki siyosat va iqtisodiy rivojlanishda, balki xalqaro maydondagi pozitsiyani mustahkamlashda ham muhim rol o'ynaydi va davlatning barqaror rivojlanish strategiyasida asosiy vosita hisoblanadi.

Xulosa. Yangi O'zbekiston sharoitida milliy manfaat davlat siyosatining markaziy tamoyili sifatida nafaqat strategik yo'nalishlarni belgilaydi, balki xalq farovonligi, iqtisodiy barqarorlik, madaniy va ma'naviy merosni saqlash hamda xalqaro maydonda o'z o'rnini topish vositasi sifatida ham muhim ahamiyat kasb etadi. Milliy manfaatning amalga oshirilishi inson qadri va huquqlarini himoya qilish, adolat va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash, iqtisodiy taraqqiyotga hissa qo'shish, shuningdek, milliy o'zlik va madaniy merosni saqlash kabi turli yo'nalishlarni o'z ichiga oladi.

Shu bilan birga, milliy manfaat siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy sohalarida davlat strategiyasining muhim asosini tashkil etib, Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasida barcha sohalar bo'yicha barqarorlik va farovonlikni ta'minlashga xizmat qiladi. Milliy manfaatning amalga oshirilishi bilan nafaqat mamlakat ichki barqarorligi, balki global va mintaqaviy maydondagi o'z pozitsiyasini mustahkamlash ham ta'minlanadi.

Natijada, Yangi O'zbekiston sharoitida milliy manfaat tushunchasi keng qamrovli va inson markazli yondashuvni talab qiluvchi, siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy jihatlarni o'zida mujassam etgan tushuncha sifatida dolzarb ahamiyatga ega ekanligi aniqlandi.

Fydanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Mirziyoyev Sh. (2021). Yangi O'zbekistonni bunyod etish strategiyasi. Prezident matbuot xizmati.
2. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. (2023). Toshkent: Huquqiy axborot.
3. World Bank. (2023). Uzbekistan: Digital Agriculture Monitoring Report. Washington, D.C.: World Bank.
4. Yoqubov Sh. (2020). Milliy meros va yoshlar ongini shakllantirish. Toshkent: O'zbekiston Fanlar Akademiyasi.
5. Huntington S. (1996). The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order. New York: Simon & Schuster.
6. UNDP (2023). Youth Development Programs in Uzbekistan. United Nations Development Programme.
7. UNICEF (2023). Social Support Initiatives in Uzbekistan. United Nations Children's Fund.